

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 41 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Sparen voor een camera

1 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Luxe behoeften zijn behoeften die je niet per se hoeft te bevredigen.
- Luxe behoeften zijn behoeften die je hebt nadat je basisbehoeften zijn bevredigd.

2 maximumscore 1

voorbeelden van juiste spaarmotieven:

- sparen uit voorzorg
- sparen voor de rente

Opmerking

Uitsluitend wanneer beide motieven genoemd zijn het scorepunt toekennen.

3 maximumscore 1

voorbeeld van een juist voordeel:

Ze hebben het geld dan direct tot hun beschikking en kunnen direct de gewenste aankoop doen / de camera aanschaffen.

4 B

5 maximumscore 1

	wel	niet
looptijd van de lening	X	
het soort lening	X	

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

6 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Je spaart de rente van de lening uit.
- Waarschijnlijk daalt de prijs van de camera nog in de toekomst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Wel, want nu is de camera in de aanbieding.
- Niet, want je betaalt relatief veel kredietkosten en daardoor ben je duur(der) uit.

Adriaan & de Blu-rays

8 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$400.000 / 9 = 44.444$$

9 C

10 D

11 maximumscore 1

De brutowinst bedraagt € 3.674.500

De nettowinst bedraagt € 2.671.000

Opmerking

Uitsluitend als beide antwoorden juist zijn het scorepunt toekennen.

12 maximumscore 1

	nemen wel toe	nemen niet toe
huisvestingskosten	X	
verkoopkosten		X

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

13 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste taak en verklaring:

taak:

de financiële administratie

verklaring:

de andere taken zijn belangrijker

Opmerking

Uitsluitend als een juist omschreven verklaring is gegeven het scorepunt toekennen.

Cola in Korea

14 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste oorzaak:

- misoogsten
- mismanagement

15 A

16 A

17 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste uitleg:

- Anders kan/zal niemand Lentebloesem Cola kopen en heeft de fabriek geen afzet.
- Noord-Korea probeert hierdoor de import van Pepsi of Coca Cola te beperken.

18 maximumscore 1

Als Noord-Korea meer gaat **exporteren** naar China, zal Noord-Korea meer moeten **produceren** om aan de vraag te voldoen.

Opmerking

Alleen het scorepunt toekennen wanneer beide antwoorden juist zijn.

19 maximumscore 2

voorbeelden van juist vermelde nadelen:

- Je hebt minder keuze uit producten.
- Je bent afhankelijk van je eigen productie.
- Je hebt geen inkomsten uit export.

per juist nadeel

1

Daar aan de Costa del Sol

20 maximumscore 2

	juist	onjuist
De reiswijzersite is een onafhankelijke organisatie.		X
De reiswijzersite wordt betaald door een aantal producenten.	X	
De reiswijzersite stelt de belangen van de consument op de eerste plaats.		X

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

21 maximumscore 1

	commerciële beïnvloeding	sociale beïnvloeding
beïnvloeding door vrienden		X
beïnvloeding door reclame op een site van een reisorganisatie	X	

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

22 B

23 A

24 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

Café somnolencia: $3 \times € 3,- + € 25,- = € 34,-$

Gota de agua: $3 \times € 10,- = € 30,-$

Gota de agua is dus het goedkoopste.

25 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste reden:

Als mensen positieve recensies schrijven, zullen via de reiswijzersite misschien meer reizen worden verkocht.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Spoony naar Indonesië

26 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- $2.200.000 / 420 = 5.238$ rekenmachines 1
- 5.238 rekenmachines – 5.000 rekenmachines is 238 rekenmachines 1

27 maximumscore 1

	juist	onjuist
Door een vertrek van Spoony naar Indonesië neemt de vraag naar arbeid in Dregten toe.		X
Door een vertrek van Spoony naar Indonesië neemt het aanbod van arbeid in Dregten toe.		X

- indien twee antwoorden juist 1
- indien één of geen antwoord juist 0

28 C

29 maximumscore 1

	wel	niet
Je moet minimaal 14 uur per week willen en kunnen werken.		X
Je moet ingeschreven zijn bij het UWV/WERKbedrijf.	X	

- indien twee antwoorden juist 1
- indien één of geen antwoord juist 0

30 C

31 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument indien eens met de burgemeester:

- Die 420 mensen worden werkloos, krijgen minder inkomen en zullen minder besteden. Winkeliers bijvoorbeeld zullen minder verkopen en mensen moeten ontslaan of hun bedrijf beëindigen.
- Toeleveringsbedrijven van Spoony zullen minder verkopen en daardoor minder mensen nodig hebben, waardoor er nog meer / ook daar ontslagen zullen vallen.

voorbeelden van een juist argument indien eens met de wethouder:

- Sommige mensen zullen weer snel een baan vinden.
- Niet iedereen die ontslagen wordt zal zich als werkloze melden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Mulinwa maakt er het beste van

32 B

33 maximumscore 1

	wel	geen
hoge werkloosheid	X	
hoge levensverwachting		X

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

34 D

35 maximumscore 2

	wel	geen
hoge koffieprijs op de wereldmarkt		X
overproductie van koffie	X	
daling van het aantal koffieboeren		X

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

36 B

37 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Microkredieten: Door microkredieten kunnen mensen zelf een inkomen verwerven (en zijn ze niet afhankelijk van 'derden').
- Leningen: Door leningen kunnen ook grote(re) projecten worden gefinancierd.
- Giften: Het land krijgt gratis middelen om het land op te bouwen (en bouwt geen schuld op).

Opmerking

Geen scorepunt voor de gekozen maatregel toekennen; uitsluitend een scorepunt toekennen voor een juist argument.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examiner in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 30 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

kader sparen voor een camera

nu.nl, examen, p. 2